Prima instanță: Judecătoria Chișinău /sediul Centru/ Judecător: Tatiana Balan

Dosar nr. 2a-307/24
2-23052205-02-2a-22012024

D E C I Z I E

10 martie 2026 **municipiul Chișinău**

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții de Apel Centru

Instanța compusă din:
Președintele ședinței, judecătorul Eleonora Badan-Melnic
Judecătorii Elena Bolocan și Roman Pascari
Grefier Ionela Muturniuc

examinând în ședință publică, apelul declarat de Lina Aparatu, împotriva hotărârii Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, 21 decembrie 2023, pronunțată în cauza civilă intentată la cererea de chemare în judecată înaintată de Lina Aparatu împotriva lui Andrei Aparatu, intervenient accesoriu Direcția pentru protecția drepturilor copilului sectorul Centru, municipiul Chișinău, cu privire la stabilirea domiciliului copilului minor și încasarea pensiei de întreținere a copilului minor,

și la cererea reconvențională înaintată de Andrei Aparatu împotriva Linei Aparatu, intervenient accesoriu Direcția pentru protecția drepturilor copilului sectorul Botanica, municipiul Chișinău, cu privire la stabilirea domiciliului copilului minor și încasarea pensiei de întreținere a copilului minor,

A C O N S T A T A T:

ÎN FAPT

1. La data de 06 aprilie 2023, Lina Aparatu a depus cerere de chemare în judecată împotriva lui Andrei Aparatu, intervenient accesoriu Direcţia pentru protecţia drepturilor copilului sectorul Centru, municipiul Chişinău, cu privire la stabilirea domiciliului copilului minor şi încasarea pensiei de întreţinere a copilului minor şi a cheltuielilor de judecată.

2. În motivarea acţiunii reclamanta a indicat că la data de 08 septembrie 2020, de către Serviciul stare civila Botanica, mun. Chişinău, cu numărul 176, a fost eliberat certificatul de divorţ, prin care se constată divorţul între ea şi Andrei Aparatu.

3. La data de *****, în familie s-a născut copilul *****, fiind eliberat certificatul de naştere cu nr. 1831 din 07 octombrie 2013 de către OSC sectorul Botanica, mun. Chişinău, în care la

rubrica părinţi fiind indicaţi tata Andrei Aparatu şi mama Lina Aparatu.

4. Din motiv că nu mai locuiesc împreună, fiind divorţaţi şi convieţuirea lor nu mai poate avea loc, deoarece pârâtul a devenit agresiv şi nu aduce nici un suport financiar şi educaţional asupra feciorului minor, consideră oportun de a stabili domiciliul copilului minor cu ea şi de a încasa de la pârât pensia de întreţinere a copilului minor. A afirmat că, la moment copilul este ataşat de ea şi se află în mod exclusiv doar la întreţinerea sa.

5. A declarat că, de cînd locuiesc separat, pârâtul a manifestat o totală indiferenţă faţă de ea şi copil, necontribuind absolut la nici un suport moral sau financiar, având posibilităţi financiare mai bune decât ea. Mai mult ca atât, acesta nici nu participă în viaţa şi educaţia copilului minor, nu contribuie la procurarea medicamentelor, achitarea facturilor la şcoală sau la cercuri de dezvoltare, ş. a.

6. Potrivit art. 63 din Codul familiei, în cazul cînd părinţii locuiesc separat, domiciliul copilului care nu a atins vîrsta de 14 ani se determină prin acordul părinţilor, iar potrivit art. 74 alin. (1) şi (3) din Codul familiei, părinţii sunt obligaţi să-şi întreţină copiii minori şi copiii majori inapţi de muncă care necesită sprijin material. Dacă lipseşte un contract prin care să fie stabilită pensia de întreţinere a copiilor, pensia de întreţinere se încasează pe cale judecătorească, la cererea unuia dintre părinţi, a tutorelui copilului sau a autorităţii tutelare.

7. A relatat că nu există un acord între părţi asupra cuantumului pensiei de întreţinere, iar pârâtul nu participă la întreţinerea copilului, astfel că, întru garantarea drepturilor minorilor se impune încasarea pensiei de întreţinere pentru aceştia, pe cale judecătorească, or, obligaţia legală de întreţinere a copilului este mult mai complexă decât o simplă îndatorire alimentară, asigurarea unei instruiri corespunzătoare, a unei locuinţe, a tratamentelor medicale, etc. În asemenea condiţii, îşi asumă obligaţia de a participa la întreţinerea copiilor minori cu bună-credinţă.

8. La data înaintării cereri, nu cunoaşte date referitoare la locul de muncă al pârâtului şi nici date privind veniturile, pe care acesta le înregistrează, considerent din care, reieşind din prevederile art. 76 alin. (1) din Codul familiei, cuantumul pensiei de întreţinere urmează a fi stabilit într-o sumă bănească fixă plătită lunar.

9. A invocat că, pct. 5 din Hotărârea Plenului Curţii Supreme de Justiţie privind practica judiciară de soluţionare de către instanţele de judecată a cauzelor referitoare la încasarea pensiei de întreţinere pentru copii şi alţi membri ai familiei, atenţionează că, la încasarea pensiei de întreţinere într-o sumă fixă, instanţele urmează să ţină cont de starea materială şi familială a părţilor şi de alte circumstanţe importante, după cum ar fi informaţia eliberată de Biroul Naţional de Statistică cu privire la valoarea minimului de existenţă pentru un copil.

10. A mai invocat datele Biroului Naţional de Statistică, potrivit cărora valoarea minimului de existenţă pentru un copil minor între vârsta de 7-17 ani în oraşele mari constituie 3.188,60 de lei. Altfel spus, pentru garantarea existenţei copiilor minori cu vârsta menţionată supra este necesar ca părinţii să le asigure un minim financiar de 3.188,60 de lei lunar.

11. A relatat că, aportul său la îngrijirea şi dezvoltarea copilului trebuie să fie egal cu cel al soţului potrivit art. 58 din Codul familiei. Aportul pârâtului trebuie să fie evaluat în bani din motiv că, căsnicia nu poate exista în continuare şi din acest considerent, instanţa trebuie să

stabilească o proporţie bănească diferenţiată în dependenţă de aportul fiecăruia adus la educaţia şi buna dezvoltare a copilului sau suma indicată de Biroul Naţional de Statistică reprezintă doar minimum de existenţă, însă minimum de existenţă în sensul stabilit prin lege nu prevede cheltuielile suplimentare necesare pentru dezvoltarea unui copil, precum procurarea cărţilor sau altor materiale necesare pentru dezvoltarea intelectuală, frecventarea anumitor secţii sportive sau de creaţie, etc., activităţi necesare creşterii şi evoluări psiho-emoţionale echilibrate a copilului.

12. Solicită admiterea acţiunii, stabilirea domiciliului copilului minor, *****, născut la data de *****, cu mama Lina Aparatu şi încasarea de la pârât în beneficiul său a pensiei de întreţinere a copilului minor, ***** în mărime de 5.000 de lei lunar, calculată de la data depunerii prezentei cereri de chemare în judecată, a cheltuielilor de asistenţă juridică în sumă de 5.000 de lei şi a taxei de stat în sumă de 100 de lei.

13. La data de 25 aprilie 2023, Andrei Aparatu a depus cerere reconvenţională împotriva Linei Aparatu, intervenient accesoriu Direcţia pentru protecţia drepturilor copilului sectorul Botanica, municipiul Chişinău cu privire la stabilirea domiciliului copilului minor şi încasarea pensiei de întreţinere a copilului minor.

14. În motivarea acţiunii reconvenţionale pârâtul a indicat că, la data de *****, urmare a relaţiei de căsătorie dintre el şi Lina Aparatu, s-a născut copilul *****, iar la data de 08 septembrie 2020, a fost desfăcută căsătoria încheiată între el şi Lina Aparatu. După desfacerea căsătoriei, copilul minor a rămas să locuiască împreună cu tatăl său timp de 10 luni de zile, apoi în ultima perioadă s-a stabilit amiabil un grafic, conform căruia copilul minor locuia într-o săptămână 4 zile cu un părinte şi 3 zile cu altul, vacanţele anuale, la fel, fiind împărţite.

15. La data de 04 aprilie 2023, Lina Aparatu s-a adresat în instanţa de judecată cu cererea de chemare în judecată împotriva sa, prin care a solicitat stabilirea domiciliului copilului cu mama şi încasarea de la el a pensiei de întreţinere a copilului minor în sumă fixă şi a cheltuielilor de judecată.

16. Facând cunoștință cu cererea de chemare în judecată îşi exprimă dezacordul cu argumentele precum că, ar fi fost violent, nu ar contribui financiar la creşterea copilului şi nu-şi dă interesul faţă de educarea copilului său, inclusiv cu pretenţiile invocate în cerere, motiv din care înaintează prezenta cerere reconvenţională împotriva Linei Aparatu, prin care pretinde stabilirea domiciliului copilului cu el şi obligarea mamei la plata pensiei de întreţinere.

17. Potrivit art. 63 alin. (1), (2) şi (3) din Codul familiei, în cazul cînd părinţii locuiesc separat, domiciliul copilului care nu a atins vârsta de 14 ani se determină prin acordul părinţilor. Dacă un atare acord lipseşte, domiciliul minorului se stabileşte de către instanţa judecătorească, ţinându-se cont de interesele şi părerea copilului (dacă acesta a atins vârsta de 10 ani). În acest caz, instanţa judecătorească va lua în considerare ataşamentul copilului faţă de fiecare dintre părinţi, faţă de fraţi şi surori, vîrsta copilului, calităţile morale ale părinţilor, relaţiile existente între fiecare părinte şi copil, posibilităţile părinţilor de a crea condiţii adecvate pentru educaţia şi dezvoltarea copilului (îndeletnicirile şi regimul de lucru, condiţiile de trai etc.). La determinarea domiciliului copilului minor, instanţa judecătorească va cere şi avizul autorităţii tutelare în a cărei rază teritorială se află domiciliul fiecăruia dintre părinţi.

18. Potrivit art. 18 alin. (1) al Convenţiei Internaţionale cu privire la drepturile copilului din 20 noiembrie 1989 de la New York, statele părţi vor depune eforturi pentru asigurarea recunoaşterii principiului potrivit căruia ambii părinţi au o răspundere comună pentru creşterea şi dezvoltarea copilului. Răspunderea pentru creşterea copilului şi asigurarea dezvoltării sale le revine în primul rând părinţilor sau, după caz, reprezentanţilor săi legali. Aceştia trebuie să se conducă înainte de orice după interesul superior al copilului.

19. Consideră că, este în interesul suprem al copilului de a se afla anume în grija tatălui, dar nu a mamei, deoarece, ţinând cont de sexul copilului, este firesc că, doar tatăl este în stare să îi ofere toată grija şi suportul necesar pentru o creştere normală. Mai mult decât atât, după desfacerea căsătoriei în anul 2020, David a rămas să locuiască permanent împreună cu el timp de 10 luni, acesta fiind la moment mai ataşat de el decât de mama sa. Ulterior, ei s-au înţeles că, zilele petrecute cu copilul să fie împărţite în mod egal şi până în luna aprilie 2023 nu au existat careva neînţelegeri între părinţi. Cu toate acestea, în anul 2023, Lina Aparatu s-a adresat în instanţa de judecată cu acţiune, prin care îl învinovăţeşte că, ar fi violent, nu ar contribui financiar la creşterea copilului şi nu şi-ar da interesul faţă de fiul său, afirmaţii care nu corespund adevărului.

20. A declarat că este o persoană calmă, care niciodată nu a aplicat violenţa fizică sau psihică faţă de reclamantă sau faţă de copil, de la naşterea copilului manifesta un rol activ în creşterea şi educarea acestuia din toate punctele de vedere, ceea ce se probează inclusiv prin asigurarea cu haine şi încălţăminte de sezon în fiecare an; asigurarea regulată cu hrană şi alimente; asigurarea copilului cu rechizite şcolare şi jucării după interesul acestuia; petrecerea vacanţelor şi organizarea zilelor de sărbătoare/naştere a fiului său; înregistrarea fiului la cursuri de înot; înregistrarea fiului la cursuri de Jiu-Jitsu Brazilian; înregistrarea copilului la cursuri de perfecţionare în domeniul IT; crearea unui canal de youtube, unde fiul postează videoclipuri montate cu ajutorul tatălui său; susţinerea şi încurajarea fiului său de a deveni activ pe reţelele sociale; practicarea genurilor de activităţi după interesul fiului, robotica, inginerie, reţele sociale, IT, gătit; educarea şi disciplinarea fiului său în spiritul respectării legii şi a valorilor morale prin participarea la evenimente de plantare a pomilor; frecventarea cursurilor şi procedurilor de masaj a spatelui şi a coloanei vertebrale, din motiv că, David are probleme de sănătate legate de coloana vertebrală.

21. A comunicat că, are o mare importanţă şi faptul că, el dispune de condiţii de trai mai bune decât ale mamei, astfel că, îi poate asigura fiului său un climat socio-economic mai bun, dat fiind faptul că este proprietar al bunului imobil cu suprafaţa de 33,3 m. p. din mun. Chişinău, str. Belgrad,21, ap. 99A, proprietar al bunului imobil cu suprafaţa de 33,4 m. p. din mun. Chişinău, str. Alexandru cel Bun,55, ap.2, fondator şi administrator al SRL „StyleBeard”, cu genul de activitate coafură, producţie cinematografică, etc.

22. A susţinut că, atât Lina Aparatu, cât şi bunica copilului Antonina Raducan, din spusele copilului, aplicau des violenţa fizică faţă de fiul său, David, povestind la şcoală că a fost lovit de bunica cu un furtun din cauciuc. La fel, a aflat de la fiul său că, după divorţ, de obicei la zilele de naştere, banii primiţi în dar de copil erau luaţi de către Lina Aparatu şi cheltuiţi în interesul

acesteia, dar nu al copilului.

23. Acestea fiind spuse, consideră că, domiciliul copilului minor urmează a fi stabilit anume cu el, deoarece este angajat în câmpul muncii, dispune de loc de trai şi condiţii normale pentru creşterea copilului în mun. Chişinău, astfel că, doar el îi poate oferi fiului toate elementele unei dezvoltări normale, în deosebi grija şi dragostea paternă.

24. Potrivit art. 58 alin. (1) din Codul familiei, părinţii au drepturi şi obligaţii egale faţă de copii, indiferent de faptul dacă copiii sunt născuţi în căsătorie sau în afara ei, dacă locuiesc împreună cu părinţii sau separat, iar potrivit art. 74 alin.(1), (2) şi (3) din Codul familiei, părinţii sunt obligaţi să-şi întreţină copiii minori şi copiii majori inapţi de muncă care necesită sprijin material. Modul de plată a pensiei de întreţinere se determină în baza unui contract încheiat între părinţi sau între părinţi şi copilul major inapt de muncă. Dacă lipseşte un atare contract şi părinţii nu participă la întreţinerea copiilor, pensia de întreţinere se încasează pe cale judecătorească, la cererea unuia dintre părinţi, a tutorelui copilului sau a autorităţii tutelare.

25. A comunicat că, nu cunoaşte despre faptul dacă, Lina Aparatu este angajată oficial în câmpul muncii sau dacă are vreo sursă de venit stabilă lunar, deoarece aceasta nu se împarte cu asemenea informaţie.

26. În această ordine de idei, a declarat că părinţii au atât drepturi, cât şi obligaţii egale, iar el suportă lunar cheltuieli de întreţinere a copilului minor, care depăşesc uşor suma de 6 000 de lei (acesta fiind nivelul de asigurare materială a copilului).

27. Ţinând cont de interesul suprem al copilului, care are dreptul la o dezvoltare şi asigurare materială decentă şi de obligaţia părinţilor de a împărţi în mod egal povara întreţinerii materiale a copiilor, consideră echitabilă încasarea din contul reclamantei a pensiei de întreţinere a copilului minor anume în sumă fixă de 2 000 de lei lunar, pentru a asigura copilului o dezvoltare normală şi firească, păstrând nivelul de asigurare materială de la moment.

28. În lumina acestor circumstanţe, consideră că, stabilirea unei îndemnizaţii de întreţinere a copilului minor mai mică decît 2 000 de lei lunar, ar leza substanţial interesul copilului şi l-ar pune pe el într-o situaţie materială mai defavorabilă, deoarece avea în grija sa copilul minor şi urmează să suporte toate cheltuielile de cazare şi întreţinere.

29. A invocat că relevantă la caz este şi informaţia Biroului Naţional de Statistică cu privire la valoare minimului de existenţă pentru un copil cu vârsta de pînă la 7-17 ani, stabilit pentru primul semestru al anului 2020, în mărime de 2 262,80 de lei pe lună, însă această sumă este în continuă creştere ca urmare a inflaţiei şi altor procese economico-sociale care duc în mod automat la creşterea preţurilor.

30. A mai invocat că, minimul de existenţă reprezintă volumul minimal de produse şi servicii, necesare pentru satisfacerea cerinţelor primordiale, asigurarea menţinerii sănătăţii şi susţinerea vitalităţii omului, însă aceasta nu înseamnă în mod automat că, necesităţile copilului pot fi plafonate la acest minim de existenţă, or, copilul trebuie să se dezvolte în condiţii normale, medii, păstrându-se cel puţin nivelul de dezvoltare de la moment, astfel că, cuantumul pensiei de întreţinere urmează a fi determinat în dependenţă de necesităţile şi interesul suprem al copilului minor.

31. Solicită admiterea acţiunii reconvenţionale, stabilirea domiciliului copilului minor, *****, născut la data de *****, cu tata Andrei Aparatu şi încasarea de la reclamantă în beneficiul său a pensiei de întreţinere a copilului minor, ***** în mărime de 2 000 de lei lunar, calculată de la data depunerii prezentei cereri reconvenţionale şi până la atingerea majoratului de către copil şi a cheltuielilor de judecată.

32. Ulterior, Lina Aparatu a depus referinţă la acţiunea reconvenţională, în care a indicat că, în acţiunea reconvenţională pârâtul a invocat că, ţinând cont de sexul copilului, este firesc că, doar tatăl este în stare să îi ofere toată grija şi suportul pentru o creştere normală.

33. Consideră că, astfel de declaraţii sunt exagerate, misogine şi nu corespund realităţii sau/şi la caz ***** locuieşte împreuna cu mama şi cu un alt frate.

34. Relaţii între mama-copil sunt foarte bune, aceştia locuind împreună de la începutul vieţii copilului şi până în prezent, iar separarea copilului de către mama sa biologică va fi o traumă pentru copil pentru toată viaţa şi în detrimentul interesului copilului.S tabilirea domiciliului cu mama va fi doar în interesul suprem al copilului.

35. Potrivit art. 3 şi 9 alin. (1) al Convenţiei internaţionale din 20 noiembrie 1989 cu privire la drepturile copilului, în vigoare pentru Republica Moldova din 25 februarie 1993, imperativele asigurări celei mai bune protecţii a intereselor copilului dispun de prioritate în raport cu interesele sau sentimentele părinţilor, motiv din care protecţia, buna dezvoltare a copilului, inclusiv ataşamentul sentimental şi siguranţa acestuia vor constitui circumstanţe determinate pentru instanţă la stabilirea copilului minor.

36. Afecţiunea de care are nevoie copilul minor la aşa o vârstă fragedă i-o poate acorda prioritar mama, care va asigura o îngrijire, educaţie, ocrotire şi dragoste corespunzătoare, cum şi o face în continuare. Ea participă în mod regulat şi direct în viaţa copilului, asigurându-l cu toate necesare.

37. Analizând practica naţională în cauze similare, se atestă că, mama va putea oferi o grijă exclusiv mai bună în interesul superior al copilului sau/şi jurisprudenţa naţională oferă prioritate în stabilirea domiciliului copilului cu mama cînd sunt mai mulţi copii şi doar în cazuri excepţionale acesta poate fi stabilit altfel în coraport cu rapoartele autorităţilor tutelare sau probelor directe ce ar putea demonstra că, mama pune în pericol interesul superior al copilului.

38. În ceea ce priveşte faptul că, Andrei Aparatu ar fi achitat, conform contractului nr. 059t-c-21.1/s din 17 august 2021, cercuri de la IT Academia Step, suma de 2 268 de lei a fost achitată de ambii părinţi, mai mult ca atât, prin anexele prezentate se atestă faptul că, pârâtul doar sub minimul posibil participă la dezvoltarea fizică şi intelectuală a copilului minor sau la alte cheltuieli aferente pentru dezvoltarea copilului nu sunt nici demonstrate, nici probate şi nici în realitate.

39. La acţiunea reconvenţională au fost anexate careva capturări de ecran cu jucării, însă nu sunt anexate bonuri fiscale care ar confirma procurarea acestora, mai mult ca atât, acesteia fiind prezentate dintr-un internet magazin, procurarea este posibilă în mod exclusiv cu cardul bancar.

40. Educaţia unui copil nu se efectuează prin crearea unui canal de youtube sau în alte reţele de socializare. Educarea copilului la aşa o vârstă fragedă este necesară în mod exclusiv cu

socializare fizică şi interacţiune cu părinţii sau/şi semenilor vârstnici, cu participarea în mod activ spre respectarea orelor de dezvoltare intelectuală, cu verificarea temelor de la şcoală, etc.

41. A menţionat că, pârâtul a anexat carnetul de dezvoltare a copilului care nu poate proba nimic, doar existenţa acestui act.

42. Potrivit răspunsului din 04 iunie 2023, medicul curant a confirmat faptul că, minorul ***** se prezintă la necesitate/urgenţă în spital doar cu mama Lina Aparatu. Pe tatăl copilului Andrei Aparatu, medicul nu-l cunoaşte. Astfel, prin proba administrată se atestă faptul că, tatăl copilului nu participă la activităţile copilului, mai ales în participarea la medic, cînd copilul este vulnerabil, astfel, prezenta acţiune reconvenţională având un scop personal de răzbunare, iar atitudinea faţă de copil fiind una indiferentă.

43. Pârâtul a refuzat categoric să cumpere careva îmbrăcăminte şcolară sau să efectueze careva cheltuieli suplimentare. Astfel, întreaga povară a căzut pe umerii ei, care prin bonurile administrate se demonstrează faptul că, a procurat haine, îmbrăcăminte, rechizite pentru copilul său minor, ***** spre pregătirea de şcoală.

44. A relevat că, ea, la fel, are în proprietate bun imobil, copilul având condiţii de trai foarte bune, fiind alături de mama şi fratele său.

45. A declarat că, argumentele aduse de Andrei Aparatu precum că, bunica este una violentă, nu corespund adevărului, au caracter pur declarativ şi în mod intenţionat încearcă să inducă în eroare instanţa de judecată sau/şi la caz lipsesc careva probe ce ar demonstra cele invocate în contradictoriu cu art. 117 CPC.

46. A invocat că, luând în consideraţie că, stabilirea domiciliului copilului minor cu unul dintre părinţi urmează a fi analizată sub aspectul unei ingerinţe în dreptul la respectarea vieţii de familie în sensul art. 8 CEDO, sau admisibilitatea ingerinţei în dreptul garantat de art. 8 CEDO soţilor, cu ocazia stabilirii domiciliului copilului minor urmează a fi compatibilă regulii triplului test: măsura să fie în conformitate cu legea, să urmărească un scop legal şi să fie necesară într-o societate democratică în scopul de a nu amplifica şi a nu tensiona relaţiile dintre fecior şi mama, schimbarea bruscă a locului de trai al copilului, în condiţiile actuale, ar putea avea un impact grav şi negativ asupra stării psihice a copilului, interesul superior al copiilor nu este definit clar de către legiuitor, dar totuşi se explică că interesul superior al copilului - asigurarea condiţiilor adecvate pentru creşterea şi dezvoltarea armonioasă a copilului, ţinând cont de particularităţile individuale ale personalităţii lui şi de situaţia concretă în care acesta se află.

47. Cu privire la capătul de cerere privind încasarea pensiei de întreţinere, consideră că, acest capăt de cerere este unul inadmisibil în prezenta speţă sau/şi suma de 2 000 de lei lunar solicitată este una neargumentată şi neprobată în prezenta cauză.

48. A relevat că, suma pretinsă de pârât de a fi încasată cu titlu de cheltuieli de judecată şi, anume, a cheltuielilor de asistenţă juridică nu şi-a găsit confirmare, deoarece simpla anexare a bonului de plată, ce confirmă achitarea cheltuielilor de asistenţă juridică în instanţă, fără a prezenta instanţei un raport, prin care şi-ar motiva cuantumul şi cheltuielile pentru asistenţa acordată în cauza dată nu pot fi considerate ca cheltuieli de judecată rezonabile în raport cu volumul depus de către avocat, nefiind motivat nici cuantumul lucrului efectuat.

49. Din considerentele menţionate supra şi având în vedere faptul că, acţiunea reconvenţională este neîntemeiată, consideră că, aceasta urmează a fi respinsă ca fiind una neîntemeiată.

50. Prin hotărârea Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, 21 decembrie 2023 a fost respinsă acţiunea depusă de către Lina Aparatu împotriva lui Andrei Aparatu, intervenient accesoriu Direcţia pentru protecţia drepturilor copilului sectorul Centru, municipiul Chişinău, cu privire la stabilirea domiciliului copilului minor şi încasarea pensiei de întreţinere a copilului minor şi a cheltuielilor de judecată. S-a admis acţiunea reconvenţională depusă de către Andrei Aparatu împotriva Linei Aparatu, intervenient accesoriu Direcţia pentru protecţia drepturilor copilului sectorul Botanica, municipiul Chişinău cu privire la stabilirea domiciliului copilului minor şi încasarea pensiei de întreţinere a copilului minor. S-a stabilit domiciliul copilului minor ***** cu tatăl acestuia Andrei Aparatu. S-a încasat de la Lina Aparatu în beneficiul lui Andrei Aparatu pensia de întreţinere a copilului minor ***** în sumă de 2 000 (două mii) de lei lunar, începând cu data adresării în instanţa de judecată - 25 aprilie 2023 până la atingerea majoratului de către copil. Hotărârea în partea încasării pensiei de întreţinere se execută imediat. S-a încasat de la Lina Aparatu în beneficiul lui Andrei Aparatu cheltuielile de asistenţă juridică în sumă de 10.000 (zece mii) de lei, cheltuielile de corespondenţă în sumă de 16,30 (şaisprezece lei 30 bani) de lei şi taxa de stat în sumă de 100 (o sută) de lei. S-a încasat de la Lina Aparatu în beneficiul statului taxa de stat în sumă de 720 (şapte sute douăzeci) de lei, pentru pretenţia cu privire la încasarea pensiei de întreţinere de la care Andrei Aparatu a fost scutit prin lege.

51. Nefiind de acord cu hotărârea Judecătoriei Chișinău, sediul Centru din 21 decembrie 2023, Lina Aparatu la data de 29 decembrie 2023 a declarat apel, prin care a solicitat casarea totală a Hotărârii Judecătoriei Chişinău, sediul Centru cu nr. 2-7222/23 din 21 decembrie 2023, cu rejudecarea cauzei şi emiterea unei Decizii de admitere a cererii de chemare în judecată depuse de către Lina Aparatu împotriva Iui Andrei Aparatu, intervenient accesoriu Direcţia pentru protecţia drepturilor copilului sectorului Centru şi respingerea acţiunii reconvenţionale depuse de către Andrei Aparatu împotriva Linei Aparatu. Remiterea cauzei la rejudecare conform art. 385 lit. d) Cod procedură civilă, coroborat cu art.388 alin.(2) Cod procedură civilă.

52. În motivarea apelului declarat, apelanta a menționat că audierea copilului minor Aparatu David a fost efectuată contrar normelor procesuale ce reglementează procedura de audiere a copilului minor în şedinţa de judecată.

53. Astfel, reieșind din prevederile art. 218 alin.(l) Cod procedură civilă, susține că audierea copilului minor a avut loc prin înlăturarea părinţilor Aparatu Lina şi Aparatu Andrei din sala şedinţei de judecată. Astfel, minorul a fost audiat în prezenţa pedagogului şi a apărătorilor părţilor. Legea stabileşte că, după caz, instanţa de judecată poate antrena şi părinţii la audierea copilului minor. Norma procesual civilă, stabileşte audierea minorului în lipsa părinţilor, anume pentru ca minorul în prezenţa părinţilor să nu simtă o presiune, un discomfort psihologic.

54. În opinia apelantei instanţa de judecată prin antrenarea apărătorilor la audierea minorului a încălcat prevederile art. 218 Cod procedură civilă. Legea procesual civilă stabileşte două circumstanţe de audiere a minorului de pînă la 14 ani. În prima situaţie la audierea copilului

minor urmează a participa pedagogul, după caz părinţii, iar în a doua situaţie minorul urmează a fi audiat în camera de deliberare fără ca părţile sau alte persoane să fie de faţă.

55. În cazul dat, instanţa de judecată nu a folosit nici o metodă din cele două expuse supra, dar în opinia apărării s-a folosit o metodă nereglementată de legea procesual civilă şi s-a urmărit oferirea unor răspunsuri favorabile pentru pîrîtul/intimat Aparatu Andrei, deoarece răspunsurile copilului minor coroborează cu temeiurile expuse în acţiunea reconvenţională dar care nu reflectă nici pe departe adevărul existent la caz. Mai mult ca atît, chiar dacă declaraţiile către copilul minor în timpul audierii se contraziceau, în partea motivantă a hotărîri instanţa de judecată nu le-a oferit o apreciere.

56. Aşa zisa strategie de apărare, care nu este nici pe departe o strategie de apărare dar una de atac, faţă de reclamanta/apelantă Aparatu Lina, a fost stabilită de către pîrîrtul/intimat Aparatu Andrei şi avocatul acestuia Nicolae Chiriac, cu mult timp înaintea procesului de judecată, iar acest fapt este confirmat prin semnarea contractului de asistenţă juridică cu nr. 03 din 06 ianuarie 2023, semnat cu mult timp înainte ca reclamanta/apelantă Aparatu Lina să înainteze cererea de chemare în judecată, care a fost depusă la 06 aprilie 2023.

57. De aici concluzionează că pârâtul, împreună cu apărătorul acestuia şi-au formulat o strategie bine determinată din timp pentru a stabili domiciliul copilului minor cu tatăl acestuia Aparatu Andrei. Împreună au creat condiţii prielnice pentru crearea unor probe artificiale în scopul admiterii unei cereri sau acţiunii reconvenţionale a lui Aparatu Andrei faţă de Apartu Lina pentru a o deposeda de copil. Aici ţine să menţioneze că, în acţiunea reconvenţională Aparatu Andrei a declarat că, *după divorţ, David a rămas să locuiască permanent împreună cu tatăl timp de 10 luni de zile.* În cadrul audierii minorului, la întrebarea acordată, ultimul a declarat că, *vre-o 90% am stat la tata şi vreo 10% am stat la mama.* Cele declarate de către minor, cu referire la faptul la cine a locuit mai mult după divorţ se contrazic chiar prin declaraţiile acestuia, unde acesta declară la o întrebare *cînd eram clasa a III-a şi eram cu mama.* În prezent copilul este clasa a IV-a şi are 10 ani, iar clasa a treia a fost, luna septembrie, anul 2022- luna iunie, anul 2023, iar divorţul a avut loc la 08 septembrie 2020.

58. Aceste declaraţii coincid între ele, dar nu reflectă nici pe departe realitatea, deoarece după dispunerea divorţului din 2020, minorul David a locuit permanent cu mama Aparatu Lina şi doar după ce aceasta a acţionat în judecată pe tatăl copilului Aparatu Andrei, ultimul prin diverse manipulări şi insinuări a determinat copilul minor să se ducă să locuiască la tatăl acestuia. În acest interval de timp din luna aprilie al anului 2023, pînă a fi audiat în instanţa de judecată 23 noiembrie 2023, minorul David a rămas să locuiască cu tatăl acestuia, interval de timp în care Aparatu Andrei a pregătit copilul minor pentru oferirea unor declaraţii favorabile acestuia.

59. Confirmare al manipulării copilului minor sunt chiar declaraţiile acestuia, unde la întrebările acordate, ultimul a declarant că *da, mi-ar fi mai convenabil să locuiesc cu mama, păi dacă sunt aceleaşi condiţii care îmi plac mie, nu am din cine, la cine mi-a plăcut mai tare, acolo stau. Dacă stau la mama şi văd că acolo e aşa şi aşa şi tata e cu mult mai bine, adică prefer să aleg unde viaţa e mai bună.* Adică copilul din circumstanţele existente nu alege ghidîndu-se de sentimentele copilăreşti ca sinceritate, dragoste, dar acesta analizează situaţia prin prisma

faptului ca să-i fie mai convenabil.

60. Esenţial este de atras atenţia că la întrebările reprezentantului pîrîtului/intimat Aparatu Andrei, minorul a declarant că, *cu tata, el nu mă bate, îmi explică dacă fac o greşeală*, *mama strigă la mine şi cînd strigă spune să fac pe maculator*, *vreo 90% am stat la tata şi vreo 10% am stat la mama*, *eu am stat singur, nu mi-a spus mama să mă duc sau tata mi-a spus să vin, acolo îmi place mai tare.*

61. Mai mult ca atît, semne importante de întrebare apar şi atunci cînd d-na pedagog întreabă copilul minor cum ar descrie părinţii printr-un cuvînt, iar în timp ce copilul se gîndeşte să ofere un răspuns aceasta şopteşte copilului *dacă te pune să citeşti mult.* Sugerînd copilului că mama pune copilul mult să citească, iar copilul anterior a declarat că nu-i place să-l pună să citească mult.

62. Dovadă că copilul a fost pregătit de către pîrîtul/intimat ca să ofere declaraţii favorabile pentru d-nul Aparatu Andrei, se dovedeşte şi prin faptul că acesta în acţiunea reconvenţională a menţionat faptul că copiluluiu minor îi place să gătească mîncare împreună cu tatăl acestuia, unde minorul în cadrul audierii în formă liberă a declarat că îi place să gătească împreună cu tata mâncare.

63. Chiar dacă copilul a fost pregătit pentru a oferi declaraţii favorabile, acesta în cadrul audierii a recunoscut că la şcoală vine mai mult mama cu bunica ca să se intereseze de succesele lui la şcoală.

64. În concluzie, menţionează cu fermitate că declaraţiile minorului au fost oferite astfel cum i s-a cerut sau a fost impus prin manipulare de către tatăl acestuia. Mai mult ca atât, minorul a relatat singur că acesta alege să locuiască în dependenţă de cât de convenabil îi este să locuiască la acel părinte.

65. Circumstanţele importante pentru soluţionarea cauzei nu au fost elucidate pe deplin. Art. 386 alin.(l) lit. a) Cod procedură civilă.

66. Prin hotărîrea instanţei de judecată, adoptate în cauza supusă judecăţii se confirmă faptul că, probele nu au fost cercetate de către instanţa de judecată, deoarece toată decizia instanţei de judecată s-a rezumat la trei fraze „în şedinţa de judecată, în prezenţa pedagogului Dina Petrova Cazac, a fost audiat copilul minor, care a declarat că, în prezent locuieşte cu tata, singur a decis să locuiască la tata şi vrea să locuiască cu tata. Prin urmare, copilul minor a ales cu care dintre părinţi vrea să locuiască şi, anume cu tatăl Aparatu Andrei. În această ordine de ide, instanţa de judecată consideră necesar de a stabili domiciliul copilului minor cu tatăl acestuia Aparatu Andrei".

67. Astfel, instanţa de judecată nu a oferit nici o apreciere argumentelor şi probelor prezentate de către părţi. Mai mult ca atît, aceasta nu a analizat coroborarea dintre declaraţiile minorului şi probele prezentate. În opinia instanţei de judecată sensul frazei *interesul superior al copilului* s-a rezumat doar la declaraţiile copilului minor, fără a le verifica veridicitatea, deoarece copilul totuşi se află la o vârstă foarte fragedă. În acţiunea reconvenţională, pîrîtul Aparatu Andrei a susţinut că copilul minor este antrenat în diverse acţiuni extraşcolare, unde în timpul audierii copilul minor la întrebarea pedagogului a declarat că nu are careva activităţi extraşcolare.

68. Asemeni, la audierea în forma liberă, minorul a declarat că, pînă la 1 septembrie 2023, a stat cu mama. De la 1 septembrie 2023, stă cu tata. Aceste declaraţii sunt contradictorii cu afirmaţiile d-lui Aparatu Andrei, unde în acţiunea reconvenţională a declarat că după divorţ copilul a stat mai mult la acesta, fapt pentru care minorul este ataşat mai tare de tata. La acest compartiment, informaţii contradictorii a oferit chiar şi minorul unde a declarer că *vre-o 90% am stat la tata şi vreo 10% am stat la mama.*

69. O grijă aparte faţă de copilul minor d-na Aparatu Lina a manifestat şi după ce instanţa de judecată a stabilit domiciliul copilului cu tatăl Aparatu Andrei. Unde deplasîndu-se la şcoala unde învață copilul, a aflat că copilul are un comportament agresiv la şcoală. Chiar dacă fregventează face un calvar profesorilor, se prezintă la ore cu temele nefăcute. În confirmarea celor menţionate supra anexează înregistrările audio, dintre mama copilului Aparatu Lina şi dirigintă.

70. Probele prezentate de către Aparatu Andrei în confirmarea celor invocate în acţiunea reconventională.

71. În susţinerea celor invocate în acţiunea reconvenţională, d-nul Aparatu Andrei a menţionat că asigură copilul cu haine şi încălţăminte în fiecare an. În confirmarea celor relatate la acest aspect d-nul Aparatu Andrei nu a prezentat careva probe. Mai mult ca atît la materialele cauzei de către apelanta Aparatu Lina a prezentat un bon în care se cuprind toate cumpărăturile efectuate pentru a asigura copilul cu cele necesare pentru şcoală.

72. Totodată, acesta a susţinut că, în interesul copilului minor a creat un canal Youtub, unde fiul postează videoclipuri montate cu ajutorul tatălui său. Aici este de menţionat faptul că, acest canal nu este alt ceva decît un canal de publicitate al tatălui, unde fiul acestuia face reclama la jucăriile pe care tatăl acestuia le realizează. Confirmare al faptului că, acest canal este folosit în interesul d-lui Aparatu Andrei şi nu a copilului, este faptul că chiar fotografiile prezentate de către d-nul Aparatu Andrei pentru a proba existenţa canalului conţin la fiecare câte o maşină cu telecomandă diferită. În acest sens, la prezentul apel, anexează şi o captură de ecran ce conţine un anunţ de realizare al jucăriilor de către d-nul Aparatu Andrei, care conţine şi numărul de contact al acestuia.

73. Mai mult ca atît, în înregistrările video anexate prezintă instanţei de judecată probe, că canalul realizat este folosit pentru transmitere online pe canal al momentului când minorul Aparatu David se joacă în jocuri cu un impact emoţional puternic în dezvoltarea violentă a copiilor, datorită simulărilor reale de tăieturi cu cuţitul, împuşcături, în timp ce persoanei îi curge singe, sau se zbate.

74. Mai mult ca atît, instanţa de judecată la soluţionarea prezentului litigiu urmează a se ghida de interesul superior al copilului, de evoluţia relaţiilor realizate dintre copil şi părinţi, iar aceste înregistrări audio şi video, confirmă acţiunile manipulatoare ale copilului şi neglijenţa lui Andrei Aparatu în educarea minorului. Atacurile psihologice din partea tatălui în adresa copilului minor, realizate în scop de manipulare. Neglijenţa totală a copilului faţă de procesul de învăţământ şi confirmarea faptului că Aparatu Andrei nu i-a atitudine de cele comise de copil la şcoală.

75. Mai menţionează că, actualmente copilul reprezintă o victimă a tatălui, un înstrument de răzbunare al acestuia faţă de Aparatu Lina, deoarece acesta prin manipularea copilului minor nu doreşte alt ceva decît deposedarea mamei de copil şi ruperea oricărei legături dintre mamă şi fiu.

76. Dovada manipulării este şi faptul că, în timpul audierii minorului, acesta la fiecare întrebare oferea un răspuns după o pauză de câteva secunde în care medita un răspuns pentru ca instanţa de judecată să stabilească domiciliul cu tatăl acestuia. În cazul dat nu putem vorbi că, pauzele constituiau o manifestare a emoţiilor, deoarece potrivit comportamentului emoţional, manifestările emoţionale ale copilului în timpul audierii urmau a fi diferite, deoarece au fost acordate întrebări pe diverse subiecte, iar deoarece emoţiile au avut o formă stabilă, aceasta dovedeşte faptul că erau nişte emoţii controlate şi dirijate, datorate pregătirii anterioare a copilului pentru audiere.

77. La data de 11 aprilie 2024 avocatul intimatului Aparatu Andrei a depus referință la cererea de apel prin care a solicitat respingerea apelului Aparatu Lina împotriva hotărârii Judecătoriei Chişinău, sediul Centru, nr. 2-7222/23 din 21 decembrie 2023, ca fiind neântemeiat. Menţinerea hotărârii Judecătoriei Chişinău, sediul Centru, nr. 2-7222/23 din 21 decembrie 2023. Compensarea cheltuielilor de judecată în sumă de 5000 lei, suportate de către Aparatu Andrei pentru asistenţă juridică acordată la etapa Curţii de Apel Chişinău.

78. În susținerea referinței intimatul a invocat că în urma studiului materialelor cauzei civile, instanţa de judecată corect a ajuns la conluzia că este necesar de a stabili domiciliul copilului minor, Aparatu David, anume cu tatăl acestuia, dat fiind faptul că copilul minor Aparatu David. a ales cu caredintre părinţi să locuiască, alegându-1 pe tatăl său Andrei Aparatu.

79. Din aceste motive considerăm nefondat apelul declarat împotriva hotărârii Judecătoriei Chişinău, sediul Centru din 21 decembrie 2023, deoarece motivul invocat precum că nu urmează să se ţină cont de opinia copilul minor din motiv că nu ar fi fost audiat conform procedurii, este unul nejustificat, or, în cadrul şedinţei de judecată, copilul minor, Aparatu Andrei, a fost audiat în şedinţa de judecată în prezenţa pedagogului Dina Petrova Cozac.

80. Prin urmare, în speță, copilul minor Aparatu David a ales cu care dintre părinţi vrea să locuiască şi, anume cu tatăl Andrei Aparatu, iar ultimul dispune de toate condiţiile de trai, fiind asigurat cu serviciu, astfel că îi poate da toate condiţiile necesare dezvoltării normale.

81. La fel, în motivarea apelului declarat de către Aparatu Lina împotriva hotărârii judecătoriei Chişinău, sediul Centru, din 21.12.2023 s-a indicat că instanţa de judecată prin antrenarea avocaţilor la audierea minorului a încălcat prevederile art. 218 Cod procedură civilă. Apelanta menţionează că audierea copilului minor a avut loc prin înlăturarea părinţilor Aparatu Lina şi Aparatu Andrei din sala şedinţei de judecată, însă nu a ţinut cont de faptul că minorul a fost audiat în prezenţa pedagogului şi a reprezentanţilor ambilor părţi.

82. Legea stabileşte că, după caz, instanţa de judecată poate antrena şi părinţii la audierea copilului minor. Norma procesual civilă, stabileşte audierea minorului în lipsa părinţilor pentru ca minorul în prezenţa părinţilor să nu simtă o presiune, un discomfort psihologic.

83. Prin urmare, intimatul nu este de acord cu critica apelantei, deoarece, instanţa a acţionat în interesele copilului minor, având la bază principiul interesului suprem al copiilor minori,

potrivit căruia audierea a fost efectuată legal, prin intermediul pedagogului şi al instanţei.

84. Referitor la faptul că în cadrul audierii copilului minor, Aparatu David, au fost prezenţi şi reprezentanţii părţilor, de asemenea, nu este un motiv întemeiat pentru casarea hotărârii, deoarece, la momentul audierii copilului minor, reprezentantul pârâtei Aparatu Lina nu a obiectat cu nimic, astfel nu există nici o justificare temeinică a criticii întârziate.

85. Este lipsită de temei critica apelantei precum că asupra copilului în timpul audierii ar fi fost aplicată presiune prin prezenţa avocaţilor în timpul chestionării, or, în timpul chestionării minorului a asistat inclusiv avocatul apelantei Lina Aparatu, care a acordat întrebări copilului şi fiind întrebat de instanţă asupra modalităţii de audiere a minorului acesta a declarat că nu are careva obiecţii.

86. În cazul în care avocatul apelantei avea critici asupra metodei de audiere a copilului, acesta urma să formuleze o asemenea obiecţie în procesul verbal al şedinţei, astfel că invocarea unor asemenea obiecţii abia în ordine de apel este doar o poziţie de apărare menită să inducă instanţa în eroare.

87. În această ordine de idei, consideră că instanţa de judecată corect a ajuns la concluzia de a stabili domiciliul copilului minor, Aparatu David, născut la data de 21.10.2013, cu tata acestuia, Andrei Aparatu, iar alegaţiile apelantei în această parte nu sunt în stare să răstoarne prezumţia de legalitate a hotărârii.

88. La fel, pârâta menţionează că a fost încălcată prevederea art. 386, alin. (1), lit. d) CPC, hotărîrea primei instanţe se casează sau se modifică de instanţa de apel dacă normele de drept material sau normele de drept procedural au fost încălcate sau aplicate eronat.

89. Potrivit normei, pârâta acuză că fostul său soţ, Aparatu Andrei, împreună cu reprezentantul său, avocatul Nicolae Chiriac, ar fi întreprins o strategie de apărare sau de atac, faţă de prima, stabilită cu mult timp înaintea procesului de judecată, din motivul semnării contractului de asistenţă juridică cu nr. 30 din 06.01.2023, iar cererea de chemare în judecată depusă de către Aparatu Lina a fost depusă la 06.04.2023, însă, această alegaţie nu este întemeiată deoarece pînă la depunerea acţiunii reconvenţionale a fost expediată în adresa apelantei cerere prealabilă prin care s-a solicitat soluţionarea extrajudiciară a litigiului.

90. De asemenea, se critică prin apel precum că copilul minor, Aparatu David, ar fi fost influienţat, manipulat şi pregătit din timp să răspundă la întrebări, însă, nicidecum această acuzaţie nu este întemeiată, din motiv că la audiere a participat pedagogul şi avocatul apelantei, iar careva presiuni sau manipulări nu au fost stabilite.

91. Avocatul apelantei în caz că ar fi stabilit careva presiuni sau manipulări a avut posibilitatea de a interveni prin solicitarea de a se include obiecţii în procesul verbal al şedinţei.

92. Totodată, atenţia acordată de către instanţă în timpul audierii indică o abordare serioasă şi imparţială a situaţiei, oferind astfel garanţii că decizia finală a fost luată în baza informaţiilor obiective şi a interesului superior al copilului.

93. Intimatul scoate în evidenţă faptul că pedagogul Violeta Procopciuc nu avea nici un interes de a influenţa copilul minor, fiind o persoană terţă şi imparţială.

94. La fel, se acuză faptul precum că în timpul audierii minorului, acesta la fiecare întrebare

oferea un răspuns după o pauză de câteva secunde, însă acest fapt nu corespunde adevărului, deoarece minorul s-a simţit relaxat şi a răspuns la întrebări liber.

95. Mai mult decât atât, copilul cugeta asupra întrebărilor şi încerca să ofere răspunsuri sincere şi bine gândite. Iar pauzele dintre răspunsuri pot fi interpretate ca o manifestare a încrederii şi a confortului pe care îl simte copilul în a-şi exprima liber gândurile şi emoţiile, conştient despre seriozitatea procedurii şi a alegerii corecte.

96. Astfel, alegaţia apelantei în această parte nicidecum nu constituie temei pentru casarea hotărârii, or, reiterează că la acţiune a participat avocatul apelantei care nu a obiectat şi nu a reclamat careva presiuni asupra minorului.

97. Astfel, în urma audierii legale al copilului minor, în cadrul căruia acesta şi-a expus dorinţa de a domicilia cu tatăl său, instanţa de judecată în interesul superior al copilului minor, corect a considerat necesar de a stabili domiciliul copilului minor, Aparatu David, cu tata acestuia, Andrei Aparatu. Or, anume tatăl copilului Aparatu Andrei, îi asigură copilului toate condiţiile necesare unei creşteri sănătoase, oferindu-i posibilitatea de a-şi exprima liber sentimentele şi gândurile, nu-l bate şi îl critică constructiv atunci când copilul greşeşte.

98. Tatăl copilului a ascultat întotdeauna copilul atunci când era necesar, motivându-l să comunice deschis, creându-i un mediu în care copilul să se simtă în siguranţă şi încrezător să împărtăşească ceea ce simte. Cu părere de rău, copilul nu are o legătură emoţională similară cu mama sa, or din spusele copilului mama îl bate cu cureaua atunci când greşeşte şi nu-i explică unde a greşit.

99. Totodată, stabilirea domiciliului copilului minor cu tata, nu împiedică exercitarea dreptului mamei la întrevederi cu copilul, cât şi participarea acesteia în educarea şi creşterea copilului.

100. Prin urmare, apelul declarat de Aparatu Lina este neîtemeiat şi nefondat din motiv că orice contestare trebuie să se bazeze pe motive temeinice, iar în lipsa acestora, apelul devine nefondat.

101. Totodată, hotărârea respectivă a fost emisă în conformitate cu prevederile legale şi nu poate fi anulată pe motive formale.

102. În cele din urmă, contrar alegaţiilor din apel, rezultă că instanţa a examinat corect cauza, prin prisma prevederilor legale şi circumstanţelor specifice cazului, ajungând la concluzia fermă că domiciliul copilului minor, Aparatu David să fie stabilit cu tatăl său, Aparatu Andrei.

103. Din aceleaşi motive, este întemeiată şi corectă soluţia instanţei de a dispune încasarea pensiei de întreţinere din contul lui Aparatu Lina în beneficiul tatălui copilului.

104. Reieşind din prevederile art. 74 alin. (1) din Codul familiei, mama Aparatu Lina, corect a fost obligată să achite pensia de întreţinere, în sumă de 2 000 lei/lunar.

105. La fel, instanţa corect a dispus compensarea cheltuielilor de judecată din contul lui Lina Aparatu, or, conform art. 94-96 Cod de procedură civilă, partea care a pierdut procesul, compensează celeilalte părţi toate cheltuielile de judecată suportate.

106. Hotărârea din 21.12.2023 evidenţiază obiectivitatea şi imparţialitatea instanţei în evaluarea tuturor aspectelor importante ale cauzei, iar soluţia a fost expusă în interesul suprem al

copilului, fiind emisă o hotărâre fundamentată şi corectă, iar apelul declarat de către Aparatu Lina urmează a fi respins.

107. Ca urmare a formulării apelului împortriva hotărârii, intimatul Aparatu Andrei a fost nevoit să semneze acord adiţional la contractul de asistenţă juridică, pentru a fi reprezentat în faţa Curţii de Apel Chişinău, anexând ca dovadă a cheltuielilor bonul de plată a asistenţei juridice în sumă de 5000 lei.

108. La fel, a fost prezentat actul de descifrare a lucrărilor pentru etapa examinării apelului, fiind prezentată lista de acţiuni, timpul de lucru şi sumele încasate de către avocat, care justifică pe deplin cerinţa.

109. Astfel că, instanţa de judecată urmează să ţină cont de faptul că prezentarea unui plan al activităţii avocatului care ar confirma costul serviciilor sale, este doar una din modalităţile alternative de probare a întinderii cheltuielilor de asistenţă juridică, în situaţia în care apărătorul ar fi prestat servicii juridice per oră.

110. Acestea fiind spuse, consideră întemeiată cerinţa de compensare a cheltuielilor de asistenţă juridică suportate de către intimatul Aparatu Andrei pentru reprezentarea intereselor în faţa Curţii de Apel Chişinău, în sumă adiţională de 5000 lei.

LEGISLAȚIA RELEVANTĂ

111. Art. 385 Cod de procedură civilă:

(1) lit. a) instanța de apel, după ce judecă apelul, este în drept să respingă apelul și să mențină hotărârea primei instanțe.

112. Art. 118 Cod de procedură civilă:

(1) Fiecare parte trebuie să dovedească circumstanțele pe care le invocă drept temei al pretențiilor și obiecțiilor sale dacă legea nu dispune altfel.

113. Art. 130 Cod de procedură civilă:

(1) Instanţa judecătorească apreciază probele după intima ei convingere, bazată pe cercetarea multiaspectuală, completă, nepărtinitoare şi nemijlocită a tuturor probelor din dosar în ansamblul şi interconexiunea lor, călăuzindu-se de lege.

114. Art. 239 Cod de procedură civilă:

Hotărârea judecătorească trebuie să fie legală şi întemeiată. Instanţa îşi întemeiază hotărîrea numai pe circumstanţele constatate nemijlocit de instanţă şi pe probele cercetate în şedinţă de judecată.

115. Art. 240 Cod de procedură civilă:

(1) La deliberarea hotărîrii, instanţa judecătorească apreciază probele, determină circumstanţele care au importanţă pentru soluţionarea cauzelor, care au fost sau nu stabilite, caracterul raportului juridic dintre părţi, legea aplicabilă soluţionării cauzei şi admisibilitatea acţiunii.

116. Art. 373 Cod de procedură civilă:

(1) Instanţa de apel verifică, în limitele cererii de apel, ale referinţelor şi obiecţiilor înaintate, legalitatea şi temeinicia hotărîrii atacate în ceea ce priveşte constatarea circumstanţelor de fapt şi aplicarea legii în primă instanţă.
(2) În limitele apelului, instanţa de apel verifică circumstanţele şi raporturile juridice stabilite în hotărîrea primei instanţe, precum şi cele care nu au fost stabilite, dar care au importanţă pentru soluţionarea cauzei, apreciază probele din dosar şi cele prezentate suplimentar în instanţă de apel de către participanţii la proces.
(3) În cazul în care motivarea apelului nu cuprinde argumente sau dovezi noi, instanţa de apel se pronunţă în fond, numai în temeiul celor invocate în primă instanţă.
(5) Instanţa de apel este obligată să se pronunţe asupra tuturor motivelor invocate în apel.
(6) Apelantului nu i se poate crea în propria cale de atac o situaţie mai dificilă decît aceea din hotărîrea atacată cu apel, cu excepţia cazurilor cînd consimte şi cînd hotărîrea este atacată şi de alţi participanţi la proces.

117. Art. 51 din Codul familiei:

(2) Fiecare copil are dreptul să locuiască în familie, să-şi cunoască părinţii, să beneficieze de grija lor, să coabiteze cu ei, cu excepţia cazurilor când aceasta contravine intereselor copilului.
(3) Copilul are dreptul la educaţie din partea părinţilor, la dezvoltarea capacităţilor intelectuale, la libertatea gândirii şi conştiinţei, la apărarea demnităţii şi onoarei.

118. Art. 52 din Codul familiei:

(1) Copilul are dreptul să comunice cu ambii părinţi, cu buneii, fraţii, surorile şi cu celelalte rude. Desfacerea căsătoriei părinţilor, nulitatea ei sau traiul separat al acestora nu afectează drepturile copilului. În cazul când părinţii au domiciliul separat, copilul are dreptul să comunice cu fiecare dintre ei.

119. Art. 63 din Codul familiei:

(1) În cazul cînd părinţii locuiesc separat, domiciliul copilului care nu a atins vîrsta de 14 ani se determină prin acordul părinţilor.
(1^1) În cazul în care părinţii locuiesc separat, copilul care a atins vârsta de 14 ani alege cu care dintre părinţi vrea să locuiască. Dacă acesta refuză să aleagă cu care părinte vrea să locuiască, domiciliul copilului se stabileşte prin acordul părinţilor.
(2) Dacă lipseşte acordul părinţilor cu privire la stabilirea domiciliului copilului, iar copilul care a împlinit vârsta de 14 ani refuză să aleagă cu care părinte vrea să locuiască, domiciliul minorului se stabileşte de către instanţa de judecată, ţinând cont de interesele şi opinia copilului, în conformitate cu vârsta şi gradul său de maturitate. În acest caz, instanţa judecătorească va lua în considerare ataşamentul copilului faţă de fiecare dintre părinţi, faţă de fraţi şi surori, vîrsta copilului, calităţile morale ale părinţilor, relaţiile existente între fiecare părinte şi copil, posibilităţile părinţilor de a crea condiţii adecvate pentru educaţia şi dezvoltarea copilului (îndeletnicirile şi regimul de lucru, condiţiile de trai etc.)
(3) La determinarea domiciliului copilului minor, instanţa judecătorească va cere şi avizul autorităţii tutelare teritoriale în a cărei rază teritorială se află domiciliul fiecăruia dintre părinţi,

care va conţine, după caz, şi informaţia disponibilă privind actele de violenţă în această familie şi persoana agresorului familial.
(4) În cazul în care lipseşte acordul părinţilor cu privire la stabilirea domiciliului copilului, până la stabilirea acestuia de către instanţa de judecată, domiciliul copilului este considerat domiciliul părintelui cu care acesta locuieşte permanent.
(5) În cazul indicat la alin. (4), părintele care locuieşte separat de copil are dreptul să petreacă timpul cu copilul la domiciliul său, dacă aceasta nu contravine interesului superior al copilului, luându-se în consideraţie vârsta copilului, proximitatea domiciliului părintelui care locuieşte separat, frecventarea studiilor/participarea la activităţi extraşcolare, conform unui program stabilit de autoritatea tutelară teritorială.

120. Art. 16 din Legea nr. 338 din 15 decembrie 1994 privind drepturile copilului:
Fiecare copil are dreptul să locuiască în familie, să-şi cunoască părinţii, să beneficieze de grija lor, să coabiteze cu aceştia, cu excepţia cazurilor în care despărţirea de un părinte sau de ambii părinţi este necesară în interesul copilului.

121. Art. 17 din Legea nr. 338 din 15 decembrie 1994 privind drepturile copilului:
Copilul separat de un părinte sau de ambii părinţi, care locuieşte în Republica Moldova sau în orice altă ţară, are dreptul să întreţină relaţii personale şi contacte directe regulate cu cei doi părinţi ai săi, dacă aceasta nu contravine intereselor lui.

122. Art. 58 Codul familiei:
(1) Părinţii au drepturi şi obligaţii egale faţă de copii, indiferent de faptul dacă copiii sînt născuţi în căsătorie sau în afara ei, dacă locuiesc împreună cu părinţii sau separat.
(2) Drepturile şi obligaţiile părinţilor, cu excepţiile prevăzute de prezentul cod, încetează din momentul atingerii majoratului sau obţinerii capacităţii depline de exerciţiu de către copil.

123. Art. 74 Codul familiei:
(1) Părinţii sînt obligaţi să-şi întreţină copiii minori şi copiii majori inapţi de muncă care necesită sprijin material.
(2) Modul de plată a pensiei de întreţinere se determină în baza unui contract încheiat între părinţi sau între părinţi şi copilul major inapt de muncă.
(3) Dacă lipseşte un atare contract şi părinţii nu participă la întreţinerea copiilor, pensia de întreţinere se încasează pe cale judecătorească, la cererea unuia dintre părinţi, a tutorelui copilului sau a autorităţii tutelare teritoriale.

124. Potrivit art.75 Cod familiei:
(1) Pensia de întreţinere pentru copilul minor se încasează din salariul şi/sau din alte venituri ale părinţilor în mărime de 1/4 – pentru un copil, 1/3 – pentru 2 copii şi 1/2 – pentru 3 şi mai mulţi copii.
(2) Cuantumul cotelor stabilite la alin.(1) poate fi micşorat sau majorat de instanţa judecătorească, ţinîndu-se cont de starea materială şi familială a părinţilor, de alte circumstanţe importante.

125. Art. 76 Codul familiei:

(2) Cuantumul sumei băneşti fixe încasate în conformitate cu alin.(1) se determină de instanţa judecătorească, ţinîndu-se cont de starea materială şi familială a părţilor, de alte circumstanţe importante, cu respectarea prevederilor art.108 şi păstrîndu-se, dacă este posibil, nivelul anterior de asigurare materială a copilului.

126. Art. 18 alin. (1) din Legea privind drepturile copilului nr. 338 din 15 decembrie 1994, conform cărora ambii părinți, în egală măsură, sau persoanele subrogatorii legale, poartă răspunderea principală pentru dezvoltarea fizică, intelectuală, spirituală și socială a copilului, ținând cont în primul rând de interesele acestuia.

127. Art. 18 alin. (1) al Convenției internaționale din 20 noiembrie 1989 cu privire la drepturile copilului, în vigoare pentru Republica Moldova din 25 februarie 1993, statele părți vor depune eforturi pentru asigurarea recunoașterii principiului potrivit căruia ambii părinți au o răspundere comună pentru creșterea și dezvoltarea copilului. Răspunderea pentru creșterea copilului și asigurarea dezvoltării sale le revine în primul rând părinților sau, după caz, reprezentanților săi legali. Aceștia trebuie să se conducă înainte de orice după interesul superior al copilului.

128. Art. 27 alin. (2) din Convenție, potrivit căruia părinților și oricăror altor persoane, care au în grijă un copil le revine, în primul rând, responsabilitatea de a asigura, în limita posibilităților și a mijloacelor lor financiare, condițiile de viață necesare dezvoltării copilului.

MOTIVAREA INSTANȚEI

129. Analizând legalitatea şi temeinicia hotărârii contestate, prin prisma argumentelor invocate în cererea de apel, în raport cu materialele dosarului, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții de Apel Centru consideră cererea de apel ca fiind neîntemeiată şi urmează a fi respinsă, cu menținerea hotărârii primei instanțe, din motivele ce succed.

130. Colegiul civil reține, că instanța de apel, potrivit regulilor unui proces echitabil, reținând rolul determinant al concluziilor sale, are obligația să examineze efectiv problemele esențiale care îi sunt supuse aprecierii și să nu se limiteze la însușirea motivelor instanței inferioare (Hirro Balani contra Spaniei, nr. 18064/91 din 09.12.1994 §27; Georgiadis vs Grecia nr. 21522/93 din 29.05.1997 §43).

131. Din materialul probator administrat, se atestă că la data de *****, din căsătoria încheiată între Andrei Aparatu şi Lina Aparatu s-a născut copilul ***** (f.d.12).

132. La data de 06 aprilie 2023, Lina Aparatu a depus *cerere de chemare în judecată* împotriva lui Andrei Aparatu, intervenient accesoriu Direcţia pentru protecţia drepturilor copilului sectorul Centru, municipiul Chişinău cu privire la stabilirea domiciliului copilului minor cu ea şi încasarea pensiei de întreţinere a copilului minor, iar la data de 25 aprilie 2023, Andrei Aparatu a depus *cerere reconvenţională* împotriva Linei Aparatu, intervenient accesoriu Direcţia pentru protecţia drepturilor copilului sectorul Botanica, municipiul Chişinău cu privire la stabilirea domiciliului copilului minor cu el şi încasarea pensiei de întreţinere a copilului minor.

133. Fiind investită cu examinarea cauzei în fond, prima instanță a respins acţiunea depusă de

către Lina Aparatu împotriva lui Andrei Aparatu, intervenient accesoriu Direcţia pentru protecţia drepturilor copilului sectorul Centru, municipiul Chişinău, cu privire la stabilirea domiciliului copilului minor şi încasarea pensiei de întreţinere a copilului minor şi a cheltuielilor de judecată. A admis acţiunea reconvenţională depusă de către Andrei Aparatu împotriva Linei Aparatu, intervenient accesoriu Direcţia pentru protecţia drepturilor copilului sectorul Botanica, municipiul Chişinău cu privire la stabilirea domiciliului copilului minor şi încasarea pensiei de întreţinere a copilului minor. A stabilit domiciliul copilului minor ***** cu tatăl acestuia Andrei Aparatu. A încasat de la Lina Aparatu în beneficiul lui Andrei Aparatu pensia de întreţinere a copilului minor ***** în sumă de 2 000 (două mii) de lei lunar, începând cu data adresării în instanţa de judecată - 25 aprilie 2023 până la atingerea majoratului de către copil.

134. Contestând cu apel hotărârea primei instanțe, Lina Aparatu a solicitat casarea totală a Hotărîrii Judecătoriei Chişinău, sediul Centru cu nr. 2-7222/23 din 21 decembrie 2023, cu rejudecarea cauzei şi emiterea unei Decizii de admitere a cererii de chemare în judecată depuse de către Lina Aparatu împotriva jui Andrei Aparatu, intervenient accesoriu Direcţia pentru protecţia drepturilor copilului sectorului Centru şi respingerea acţiunii reconvenţionale depuse de către Andrei Aparatu împotriva Linei Aparatu. Remiterea cauzei la rejudecare conform art. 385 lit. d) Cod procedură civilă, coroborat cu art. 388 alin. (2) Cod procedură civilă.

135. Urmare a acestui fapt și ghidându-se de principiul disponibilității părților și examinării pricinii în apel în limitele pretențiilor din cererea de apel, situație reglementată potrivit dispozițiilor art. 27 alin. (1) și art. 373 alin. (1) Cod de procedură civilă, Colegiul va supune verificării hotărârea instanței de fond doar în partea atacată, în rest prezumându-se că aceasta este una corectă și legală, fiind acceptată de părțile în litigiu.

136. La capitolul respectiv actele pricinii denotă corectitudinea și legalitatea soluției date de prima instanță, privind admiterea cerinței cu privire la stabilirea domiciliului copilului minor Aparatu David cu tatăl acestuia și încasarea din contul apelantei în beneficiul intimatului pensia de întreținere pentru copilul minor în sumă de 2000 de lei, începând cu 25 aprilie 2023 (data adresării în instanţa de judecată) şi până la atingerea majoratului de către copil.

137. Referitor la critica apelantei privind stabilirea domiciliului copilului minor ***** împreună cu tatăl său, Colegiul civil apreciază că soluția primei instanțe este legală și întemeiată, întrucât aceasta a fost pronunțată în urma unei evaluări complete a tuturor circumstanțelor relevante ale cauzei și în strictă conformitate cu principiul interesului superior al copilului, principiu care guvernează toate măsurile privitoare la copii și prevalează asupra intereselor sau preferințelor părinților.

138. Or, potrivit art. 63 din Codul familiei, în cazul în care părinții locuiesc separat, iar copilul a împlinit vârsta de 14 ani, acesta are dreptul să aleagă cu care dintre părinți dorește să locuiască, iar instanța este obligată să țină seama de opțiunea exprimată de minor, în măsura în care aceasta este liber exprimată și corespunde interesului său superior. Chiar și anterior împlinirii acestei vârste, opinia copilului constituie un element probatoriu important, care nu poate fi ignorat, ci trebuie analizat împreună cu toate celelalte împrejurări ale cauzei.

139. În speță, atât din declarațiile intimatului, cât și din cele ale copilului, audiat nemijlocit de instanța de apel, rezultă că David locuiește efectiv de o perioadă îndelungată împreună cu tatăl său, fiind integrat în mediul familial creat de acesta, iar minorul și-a exprimat în mod constant și neechivoc dorința de locui împreună cu tatăl, precizând, totodată, că își dorește să păstreze relațiile firești și cu mama. Aceste declarații demonstrează că opțiunea exprimată de copil nu este rezultatul unor influențe exterioare, ci reflectă propriile sale convingeri și atașamentul afectiv format în timp.

140. Colegiul reține, de asemenea, că concluziile autorității tutelare teritoriale confirmă existența unor condiții corespunzătoare pentru creșterea și educarea copilului la domiciliul tatălui. Astfel, potrivit avizului Comisiei pentru protecția copilului din cadrul Direcției pentru protecția drepturilor copilului, sectorul Botanica, municipiul Chișinău, Andrei Aparatu dispune de condițiile materiale, locative și familiale necesare pentru asigurarea dezvoltării fizice, intelectuale și emoționale a copilului *****.

141. În practica judiciară națională, avizul autorității tutelare constituie un mijloc de probă deosebit de relevant, întrucât este întocmit în urma evaluării directe a condițiilor de trai și a mediului familial al copilului. Deși acesta nu are caracter obligatoriu pentru instanță, concluziile sale trebuie analizate și coroborate cu întregul material probator administrat în cauză.

142. Totodată, Colegiul observă că și avizul întocmit de Comisia pentru protecția copilului din cadrul Direcției pentru protecția drepturilor copilului, sectorul Centru, municipiul Chișinău, confirmă faptul că și mama copilului, Lina Aparatu, dispune de condiții satisfăcătoare de trai pentru creșterea și educarea minorului.

143. Prin urmare, cauza nu relevă existența unor împrejurări care ar demonstra incapacitatea vreunuia dintre părinți de a exercita drepturile și obligațiile părintești. În asemenea situații, criteriul determinant nu îl constituie compararea condițiilor materiale oferite de fiecare părinte, ci identificarea mediului care răspunde în cea mai mare măsură interesului superior al copilului și asigură continuitatea dezvoltării sale armonioase.

144. În jurisprudența constantă a instanțelor naționale s-a statuat că nivelul veniturilor sau condițiile materiale nu reprezintă criterii exclusive pentru stabilirea domiciliului copilului, atât timp cât ambii părinți pot asigura un nivel de trai corespunzător. În astfel de litigii prevalează stabilitatea mediului de viață al copilului, legăturile afective existente și voința acestuia, exprimată în mod liber și conștient.

145. Un element determinant pentru soluționarea litigiului îl constituie opinia copilului minor, exprimată în condițiile prevăzute de art. 54 din Codul familiei. Atât în fața primei instanțe, cât și în cadrul examinării apelului, minorul ***** a fost audiat în prezența pedagogului Dina Petrova Cazac, fiind respectate toate garanțiile procedurale privind audierea copilului.

146. În cadrul audierii, minorul a declarat că locuiește în prezent împreună cu tatăl său, că această alegere îi aparține și că dorește să continue să locuiască împreună cu acesta. Totodată, din răspunsurile oferite rezultă că minorul păstrează o relație afectivă apropiată și cu mama sa, fără a manifesta refuzul de a comunica sau de a petrece timp împreună cu aceasta.

147. Colegiul apreciază că declarațiile minorului sunt coerente, consecvente și concordă cu celelalte probe administrate în cauză, neexistând elemente care să permită concluzia că opinia acestuia ar fi fost determinată prin constrângere, influență ori manipulare din partea unuia dintre părinți, după cum susține apelanta.

148. În conformitate cu art. 12 din Convenția ONU cu privire la drepturile copilului, copilului capabil să își formeze propriile opinii trebuie să i se garanteze dreptul de a și le exprima liber în toate problemele care îl privesc, iar opiniei sale trebuie să i se acorde importanța cuvenită în funcție de vârsta și gradul său de maturitate. Aceeași obligație revine și instanțelor judecătorești, care sunt ținute să valorifice opinia copilului împreună cu toate celelalte circumstanțe relevante.

149. Simpla participare a reprezentanților părților la audierea minorului, în lipsa unor obiecții formulate la momentul desfășurării procedurii și în lipsa oricăror indicii obiective privind influențarea declarațiilor copilului, nu este suficientă pentru a conduce la concluzia încălcării art. 218 Cod de procedură civilă sau la excluderea valorii probatorii a declarațiilor acestuia.

150. În raport cu ansamblul probelor administrate, Colegiul constată că soluția stabilirii domiciliului minorului ***** împreună cu tatăl său corespunde pe deplin interesului superior al copilului.

151. Această concluzie se întemeiază pe faptul că minorul locuiește efectiv împreună cu tatăl său de o perioadă îndelungată, este adaptat mediului familial și social existent, și-a exprimat în mod repetat dorința de a continua să locuiască împreună cu acesta, iar autoritatea tutelară a confirmat existența condițiilor necesare pentru creșterea și dezvoltarea sa.

152. Modificarea acestei situații de fapt, în lipsa unor motive obiective și serioase, ar genera o ruptură în mediul de viață deja consolidat al copilului și ar putea afecta echilibrul său emoțional, contrar principiului stabilității și continuității dezvoltării copilului, principii recunoscute atât de legislația națională, cât și de jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului în cauzele privind relațiile dintre părinți și copii.

153. Totodată, Colegiul subliniază că stabilirea domiciliului copilului împreună cu tatăl nu echivalează cu limitarea ori lipsirea mamei de drepturile părintești și nici nu afectează obligația ambilor părinți de a participa la creșterea și educarea copilului.

154. Potrivit art. 58 din Codul familiei, părinții beneficiază de drepturi și obligații egale față de copil, indiferent dacă acesta locuiește cu unul dintre ei. În consecință, mama păstrează pe deplin dreptul de a avea legături personale cu copilul, de a participa la educarea, instruirea și dezvoltarea acestuia, precum și obligația de a contribui la întreținerea lui.

155. Prin urmare, stabilirea domiciliului minorului la tatăl reprezintă exclusiv o modalitate de organizare a exercitării autorității părintești, determinată de interesul superior al copilului și de situația de fapt existentă la momentul examinării cauzei, fără a aduce atingere relației firești dintre copil și mama sa și fără a împiedica dezvoltarea acesteia în viitor.

156. În raport cu totalitatea probelor administrate în cauză și cu criticile formulate prin cererea de apel, Colegiul civil constată că instanța de fond a stabilit în mod corect circumstanțele de fapt relevante și a aplicat corespunzător normele de drept material incidente. Soluția privind stabilirea domiciliului copilului minor ***** împreună cu tatăl său reprezintă consecința unei evaluări

complete și obiective a tuturor elementelor de fapt, fiind fundamentată pe interesul superior al copilului, pe voința exprimată de acesta, pe condițiile oferite de fiecare dintre părinți și pe concluziile autorității tutelare. Argumentele invocate de apelantă nu conțin împrejurări noi și nici nu demonstrează existența unor erori de fapt sau de drept care ar justifica modificarea hotărârii atacate, rezumându-se, în esență, la exprimarea dezacordului față de soluția pronunțată de prima instanță.

157. În mod firesc, odată stabilit domiciliul copilului minor împreună cu tatăl său, obligația de întreținere revine părintelui separat de copil. Din această perspectivă, Colegiul apreciază ca fiind legală și soluția instanței de fond privind obligarea mamei, Aparatu Lina, la plata pensiei de întreținere în beneficiul tatălui, în calitate de reprezentant legal al copilului minor. O asemenea soluție nu constituie o sancțiune aplicată părintelui care nu locuiește împreună cu copilul, ci reprezintă modalitatea prin care se realizează obligația legală a ambilor părinți de a contribui, proporțional cu posibilitățile lor, la întreținerea copilului.

158. Potrivit art. 74 alin. (1) din Codul familiei, părinții sunt obligați să își întrețină copiii minori și copiii majori inapți de muncă care necesită sprijin material. Această obligație are caracter legal, personal și continuu, derivând exclusiv din raportul de filiație și existând independent de relațiile dintre părinți ori de existența sau inexistența căsătoriei dintre aceștia. Totodată, obligația de întreținere aparține în egală măsură ambilor părinți, fiecare urmând să participe la asigurarea condițiilor necesare dezvoltării copilului potrivit posibilităților sale materiale și financiare.

159. În jurisprudența constantă a instanțelor naționale s-a reținut că părintele împreună cu care locuiește copilul își execută, în mod preponderent, obligația de întreținere în natură, prin asigurarea zilnică a hranei, locuinței, îngrijirii, supravegherii și educării copilului, în timp ce celălalt părinte contribuie, de regulă, prin plata unei pensii de întreținere.

160. În speță, întrucât domiciliul copilului minor a fost stabilit împreună cu tatăl său, în mod justificat instanța de fond a reținut că obligația de plată a pensiei de întreținere incumbă mamei copilului. Cuantumul pensiei de întreținere stabilit în sumă fixă de 2.000 lei lunar apare ca fiind rezonabil și proporțional atât cu necesitățile firești ale copilului, determinate de vârsta acestuia și de costurile aferente întreținerii, educării și dezvoltării sale, cât și cu obligația legală a ambilor părinți de a contribui la aceste cheltuieli.

161. Colegiul observă că apelanta nu a prezentat probe concludente care să demonstreze imposibilitatea obiectivă de a executa această obligație ori existența unor circumstanțe excepționale care ar justifica diminuarea cuantumului pensiei stabilite de instanța de fond. În lipsa unor asemenea dovezi, contestarea cuantumului obligației nu poate constitui temei pentru remiterea cauzei la rejudecare.

162. Mai mult, obligația de întreținere trebuie interpretată prin prisma interesului superior al copilului, acesta având prioritate față de interesele patrimoniale ale părinților, astfel încât resursele materiale ale acestora trebuie orientate cu prioritate spre satisfacerea nevoilor copilului minor.

163. Colegiul apreciază ca fiind legală și soluția privind repartizarea cheltuielilor de judecată, or, potrivit art. art. 94-96 din Codul de procedură civilă, cheltuielile de judecată se suportă de partea care a pirdut procesul, principiul care guvernează această instituție fiind acela al reparării cheltuielilor necesare efectuate de partea care a obținut câștig de cauză.

164. În speță, acțiunea reclamantului a fost admisă, iar pretențiile formulate de apelantă nu au fost reținute ca întemeiate, motiv pentru care instanța de fond a aplicat corect principiul disponibilității și al responsabilității procesuale, obligând partea care a pierdut litigiul să compenseze cheltuielile de judecată suportate de partea adversă.

165. Totodată, Colegiul constată că apelanta nu a formulat critici concrete referitoare la legalitatea ori proporționalitatea cheltuielilor acordate și nici nu a demonstrat că acestea ar fi excesive, nejustificate ori neconfirmate prin probe, astfel încât nu există temei pentru modificarea dispozițiilor hotărârii în această parte.

166. Analizând hotărârea atacată prin prisma motivelor de apel și a probelor administrate în cauză, Colegiul constată că prima instanță a examinat cauza cu respectarea principiilor contradictorialității, egalității armelor și nemijlocirii administrării probelor, oferind o apreciere completă și obiectivă fiecărui mijloc de probă relevant.

167. Considerentele hotărârii sunt expuse într-o succesiune logică, cu indicarea circumstanțelor de fapt reținute, a probelor pe care acestea se întemeiază și a normelor de drept material aplicabile, ceea ce demonstrează că soluția pronunțată este rezultatul unei analize efective a tuturor aspectelor relevante ale cauzei și corespunde exigențelor de motivare impuse de art. 6 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului și de jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului.

168. Totodată, Colegiul reiterează că măsurile dispuse de instanța de fond au fost orientate exclusiv spre realizarea interesului superior al copilului, acesta constituind criteriul determinant în soluționarea litigiilor privind exercitarea drepturilor părintești.

169. În consecință, Colegiul civil apreciază că argumentele invocate prin cererea de apel nu răstoarnă concluziile instanței de fond și nu evidențiază existența unor erori de fapt ori de drept care să atragă modificarea sau casarea hotărârii atacate.

170. Întrucât soluția primei instanțe este legală, întemeiată și corespunde atât probelor administrate, cât și dispozițiilor Codului familiei și Codului de procedură civilă, apelul declarat de Aparatu Lina urmează a fi respins ca neîntemeiat, cu menținerea hotărârii Judecătoriei Chișinău, sediul Centru din 21 decembrie 2023, fără modificări.

171. În acest sens, Completul judiciar reţine că, prin prisma jurisprudenţei CEDO, „...art. 6 paragraf. 1 al Convenţiei nu impune motivarea în detaliu a unei decizii prin care o instanţă de apel, întemeindu-se pe dispoziţii legale specifice, respinge apelul declarat împotriva hotărârii pronunţate de o instanţă inferioară, ca fiind lipsită de şanse de succes (cauza Rebait şi alţii contra Franţei, Comisia Europeană a drepturilor Omului, 25 februarie 1995, nr. 26561/1995)”.

172. În final, Colegiul reamintește că deoarece apelanta nu a invocat alte motive în necesitatea anulării hotărârii pronunțate de prima instanță și, deoarece apelanta nu a demonstrat temeinicia pretențiilor sale din cererea de apel, va respinge apelul acesteia, ca fiind unul nefondat. În

circumstanțele descrise, Colegiul ghidându-se de principiul asigurării supremației intereselor copiilor concluzionează despre corectitudinea soluției instanței de fond la stabilirea domiciliului copilului minor și încasarea pensiei de întreținere, aceasta fiind în corespundere cu situația reală și minimului de întreținere pentru acest copil.

173. Colegiul atestă că instanța de fond a soluționat pricina ghidându-se de normele legale interne și cadrul legal internațional, ce obligă Statele membre, aderente la Convenții, la soluționarea litigiilor de acest gen să adopte hotărârile exclusiv pe principiul supremației drepturilor și intereselor copiilor.

174. Colegiul civil va respinge ca neîntemeiat argumentul apelantei Aparatu Lina privind necesitatea casării hotărârii și remiterii cauzei spre rejudecare în temeiul art. 385 lit. d), coroborat cu art. 388 alin. (2) din Codul de procedură civilă, întrucât în speță nu sunt întrunite condițiile prevăzute de lege pentru aplicarea acestei soluții procesuale.

175. Potrivit art. 385 lit. d) din Codul de procedură civilă, instanța de apel poate casa hotărârea și remite cauza spre rejudecare numai în situațiile expres prevăzute de lege, atunci când neregulile admise de prima instanță sunt de o asemenea gravitate încât împiedică instanța de apel să examineze fondul cauzei și nu pot fi înlăturate în cadrul controlului judiciar exercitat în apel. Totodată, dispozițiile art. 388 alin. (2) CPC consacră caracterul excepțional al remiterii cauzei spre rejudecare, această măsură fiind justificată doar atunci când deficiențele procedurale nu pot fi remediate de instanța de apel prin exercitarea atribuțiilor sale de jurisdicție deplină.

176. Or, examinarea materialelor cauzei relevă că prima instanță a administrat probele necesare soluționării litigiului, a stabilit circumstanțele de fapt relevante și a oferit o apreciere motivată fiecărui mijloc de probă administrat, cu respectarea principiilor contradictorialității, egalității părților și dreptului la apărare. Totodată, în cadrul procedurii de apel au fost administrate inclusiv probe suplimentare, fiind audiat nemijlocit copilul minor *****, astfel încât instanța de apel a dispus de toate elementele necesare pentru verificarea legalității și temeiniciei hotărârii atacate.

177. Prin urmare, nemulțumirea apelantei față de aprecierea probelor ori față de soluția pronunțată de prima instanță nu poate constitui temei pentru casarea hotărârii cu remiterea cauzei spre rejudecare. Instituția remiterii cauzei nu este destinată reluării procesului ori administrării repetate a acelorași probe, ci exclusiv înlăturării unor încălcări procedurale esențiale care au făcut imposibilă examinarea legală a cauzei în prima instanță.

178. În cauza dedusă judecății, apelanta nu a indicat și nici nu a demonstrat existența vreunei încălcări procedurale dintre cele prevăzute de lege care să împiedice instanța de apel să soluționeze litigiul în fond. Dimpotrivă, criticile formulate prin cererea de apel vizează exclusiv modul în care prima instanță a apreciat probele și a interpretat situația de fapt, aspecte care intră în competența instanței de apel și pot fi pe deplin verificate în cadrul controlului devolutiv al apelului, fără a fi necesară remiterea cauzei spre rejudecare.

179. În aceste condiții, Colegiul civil constată că nu sunt incidente dispozițiile art. 385 lit. d), coroborate cu art. 388 alin. (2) din Codul de procedură civilă, nefiind constatate încălcări procedurale esențiale care să atragă imposibilitatea soluționării litigiului de către instanța de apel.

180. Din considerentele descrise și având în vedere faptul, că prima instanță a elucidat pe deplin circumstanțele speței deduse judecății, a stabilit corect starea de fapt și situația real existentă a litigiului, a identificat și aplicat corect normele materiale și procedurale, adoptând o hotărâre întemeiată și legală, iar cererea de apel este neîntemeiată, conținând formulări declarative și reducându-se, în mare parte, la critici formale în privința soluției instanței de fond, Colegiul ajunge la concluzia de a respinge apelul formulat și înaintat de Aparatu Lina și a menține hotărârea Judecătoriei Chișinău, sediul Centru din 21 decembrie 2023, fără modificări.

181. În conformitate cu art.art. 385 lit.a), 389-390 Cod de procedură civilă, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții de Apel Centru,

d e c i d e :

Se respinge apelul declarat de Lina Aparatu.

Se menține hotărârea Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, 21 decembrie 2023, pronunțată în cauza civilă intentată la cererea de chemare în judecată înaintată de Lina Aparatu împotriva lui Andrei Aparatu, intervenient accesoriu Direcția pentru protecția drepturilor copilului sectorul Centru, municipiul Chișinău, cu privire la stabilirea domiciliului copilului minor și încasarea pensiei de întreținere a copilului minor, și la cererea reconvențională înaintată de Andrei Aparatu împotriva Linei Aparatu, intervenient accesoriu Direcția pentru protecția drepturilor copilului sectorul Botanica, municipiul Chișinău, cu privire la stabilirea domiciliului copilului minor și încasarea pensiei de întreținere a copilului minor.

Decizia este definitivă din momentul emiterii, dar poate fi atacată cu recurs la Curtea Supremă de Justiție, în termen de două luni de la data comunicării deciziei integrale, prin intermediul Curții Supreme de Justiție.

Președintele ședinței, judecătorul Eleonora Badan-Melnic

Judecătorii Elena Bolocan

Roman Pascari